

FORSVARET

Forsvarets personell- og vernepliktssenter

1 av 3

Vår saksbehandler

STSJT Adelheid Skredlund, adskredlund@mil.no
+47 62 51 58 85, 0500 5885
FPVS/FAGUTVAVD/ARB MILJØSEK

Vår dato

2019-02-07

Vår referanse

2019/ /FORSVARET

Tidligere dato**Tidligere referanse****Til****Kopi til**

Rusreformutvalget

Invitasjon til å gi skriftlig innspill til Rusreformutvalget– Forsvaret ref 18/3814-44

1 Bakgrunn

Viser til mottatt skriv hvor Forsvaret er invitert til å gi skriftlig innspill til utvalgets oppdrag.

2 Drøfting

Forsvaret skal bidra til ivaretagelse av samfunnssikkerhet og andre sentrale samfunnsoppgaver. Gjennom tiltak innen sikkerhetsadministrasjon, informasjonssikkerhet, objektsikkerhet og personellsikkerhet, skal Forsvaret fremover forbedre den forebyggende sikkerheten. I denne sammenheng er Forsvaret til enhver tid avhengig av personell som har et tydelig og avklart forhold til narkotika. Brukere av narkotika er ikke skikket til tjeneste i Forsvaret, og dette kommer tydelig til uttrykk gjennom Direktiv for Forsvarets rusforebyggende arbeid (FSJ rusmiddeldirektiv).

Historisk sett har Forsvaret tidligere vært i den situasjon at man tok inn personell som hadde betydelig ruserfaring også på narkotika. Ofte var tanken at man gjennom Forsvaret skulle kunne gi vedkommende en mulighet til å endre sin livssituasjon. Resultatet og de erfaringer som Forsvaret gjorde seg med dette, var at man fikk en betydelig spredning av narkotika i Forsvaret, samtidig som den rehabiliterende effekten av å være i Forsvaret var marginal. Slik sett har Forsvaret allerede vært i den beskrevne situasjonen som utvalget nå skal utrede, og en av mange utfordringer var at Forsvarets helsepersonell kom i den uheldige situasjon at tilfeldig narkotikabrukere ble diagnostisert.

Forsvarets helsepersonell vil heller ikke kunne pålegges oppfølging av personer med et betydelig rusproblem, gitt at reaksjon for eget bruk og besittelse overføres fra politiet til helsesektoren. Dette har gitt Forsvaret den erfaring at det er spesielt viktig for Forsvaret at bruken av narkotika i samfunnet forøvrig er så liten som mulig.

Det rusforebyggende arbeidet i Forsvaret er en viktig del av Forsvarssjefens samfunnsoppdrag. På den ene siden skal Forsvaret være fritt for narkotika, på den andre siden skal Forsvaret bringe tilbake til samfunnet sitt vernepliktige personell med gode holdninger i forhold til rus. I dette arbeidet er bruken av dagens lovverk sentralt for Forsvaret.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Storhamargata 100
2315 HAMAR
Norge

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

forsvaret@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

0

Sammenhengen mellom straffetrusselen i legemiddeloven og det hjemmelsgrunnlag som Straffeprosessloven representerer gjennom reglene om bl.a. ransaking og beslag, er grunnpilarer for det forebyggende arbeidet mot narkotika også i Forsvaret. Ved en eventuell endring i lovtekst vedrørende reaksjoner overfor narkotikabrukere, er det viktig for Forsvaret at hjemmelsgrunnlaget for bruk av tvangsmidler i narkotikasaker opprettholdes.

Seleksjon og utvelgelse av personell som utfører tjeneste i Forsvaret, henger i stor grad sammen med muligheten til å kunne sikkerhetsklarere personell på en betryggende måte. Her er dagens ordning med såvel utfyllende som ordinær politiattest sentral. I arbeidet med reformen må fortsatt mulighet til dette ivaretas. Det er derfor viktig for utvalget å ta hensyn til at hjelpen som gjøres tilgjengelig for tunge rusavhengige ikke må føre til at samfunnet sier fra seg muligheten til å trygge viktige samfunnsinstitusjoner/samfunnsoppdrag gjennom å endre reglene rundt «rulleblad».

Forsvaret bidrar i dag meget godt i arbeidet med å avdekke et begynnende narkotikamisbruk. Dette gjøres spesielt gjennom de kontroller og inspeksjoner Forsvarets egen narkotikagruppe gjennomfører. Tidlig avdekking og reaksjon medfører ofte at den som blir avdekket forstår hvilken gal sti vedkommende har begynt på. Gjennom rask adekvat reaksjon, har Forsvaret bidratt til at mange har skiftet stiretning og gjennom det fått et godt liv. Dette viser at tidlig avdekking og reaksjon er viktig. Det er også viktig at risikoen for avdekking er reell. Dagens lovverk muliggjør tidlig avdekking og rask reaksjon i Forsvaret.

Forsvaret har god erfaring med tydelige grenser og klare rammer i arbeidet med forebygging og avdekking av narkotikautfordringer. Spesielt er det kombinasjonen mellom det forebyggende arbeidet og det riset bak speilet som straffebestemmelsene representerer, som har gitt gode resultater. En narkotikaforebyggende tjeneste uten et ris bak speilet vil slik Forsvaret ser det ikke kunne fungere etter hensikten. De ungdommer som er på vei inn i Forsvaret, vil ikke være i den situasjon at de selv føler at narkotika er et problem for dem. Derfor vil ikke en forebyggende strategi utelukkende tuftet på tillit og frivillighet fungere tilfredsstillende.

Videre er Forsvaret bekymret for den holdningsendring vi opplever blant vernepliktige (18-20 år) som møter ved innrykk i Forsvaret. Det har det siste 1- 2 årene vært en betydelig ending i hvordan ungdommer som kommer til førstegangstjeneste ser på det å bruke narkotika. Forsvaret opplever at den debatt som har vært ført om narkotikabruk i samfunnet forøvrig har bidratt i betydelig grad til dette. I tillegg til at det åpenbart er flere som bruker cannabis, ser man også en bekymringsfull økning i bruken av sentralstimulerende stoffer. I samtaler med nye vernepliktige, fremkommer det at de har en stadig økende liberal holdning til bruk av narkotika. Et stort flertall av disse betoner at man i samfunnet forøvrig ser på bruk av narkotika som mindre alvorlig enn tidligere. Dette inntrykket styrkes av statistikk fra Forsvarets narkotikagruppe som det siste året har hatt en kraftig økning i positive narkotikaprøver sett hent til antallet gjennomførte rusprøver.

3 Konklusjon

Forsvaret vil også for fremtidige generasjoner ha behov for betryggende seleksjon med henhold til den enkelte ansatte/vernepliktiges rusbruk. Det er også viktig at lovverket muliggjør avdekking på et tidlig stadium med tilhørende rask reaksjon. I det videre arbeidet med rusreformen er det avgjørende for Forsvaret at de momenter som er anført over blir ivaretatt.

Jan Erik Thoresen
brigader
sjef Forsvarets personell- og
vernepliktssenter

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.
